ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

JIZZAX SHAXRINING MAGISTRAL KO`CHALARIDA HARAKAT XAVSIZLIGINI TAHLIL QILISH

Jahongir Agzamov
Jizzax Politexnika instituti

Yorqin Hamraqulov
Jizzax Politexnika instituti

Ilhom Baratov
Jizzax Politexnika instituti magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu moqolada Jizzax shahrining magistral ko`chalaridagi ziddiyatli nuqtalar, harakat xavsizligi, svetoforlarning ishlash rejimlarini optimallashtirish ko`rsatib o`tilgan.

Kalit so’zlar: ziddiyatli nuqtalar, harakat xavsizligi, svetofor grafigi.

ANALYSIS OF TRAFFIC SAFETY ON THE MAIN STREETS OF JIZAK

ABSTRACT

This article shows the conflicting points on the main streets of the city of Jizzakh, the lack of movement anxiety, the optimization of the modes of operation of traffic lights.

Keywords: conflicting points, Action anxiety, traffic light chart.

KIRISH

Hozirgi kunda harakat xavsizligi tashkil qilish murakkab muammaga aylanib bormoqda, sababi shahar ko`chalarda avtomobil kun sayin ortib bormoqda, bu esa o`z navbatida shahar ko`chalarida tirbandliklarni keltirib chiqaradi. Yo`llarning sifat darajada bo`lishi yo`lning o`tkazuvchanlik qobilyatini yaxshilaydi. Yo`llarda harakat xavsizligini tashkil qilish uchun birinchi navbatda yo`lda yurish madaniyatiga, haydovchilarning transport vositalarini boshqarish malakasi e`tibor qaratish lozim.

Yana bir muhim jihati shundaki, haydovchilarni tayyorlashda sifat darajasini oshirish va avtomaktablarda innovatsion o`qitish tizimlarini joriy qilish lozim.

Eng ko`p tarqalgan yo`l transport hodisalari quyidagicha

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

-Transport vositalarining to`qnashuvi -21,6%;

-Transport vositalarining ag`darilib ketish 14,3%;

-piyodalarni urib ketish holati 46,7%;

Yo`l transport hodisalari ro`y berishiga quyidagi omillar sababchi bo`lishi mumkin.

- Spirtli ichimliklar iste'mol qilish;
- Tezlikni oshirish, ruxsat etilgan tezlikga bo`y sunmaslik;
- Xavsizlik kamaridan foydalanmaslik;
- Nozsoz transport vositasini boshqarish;
- Charchoq , ro`lda uxlab qolish;
- haydovchining malakasi;
- Ob havo sharoiti;
- Yo`l sharoiti;
- Piyodalarning etiborsizligi, yo`l qoidalarini bo`zilish;

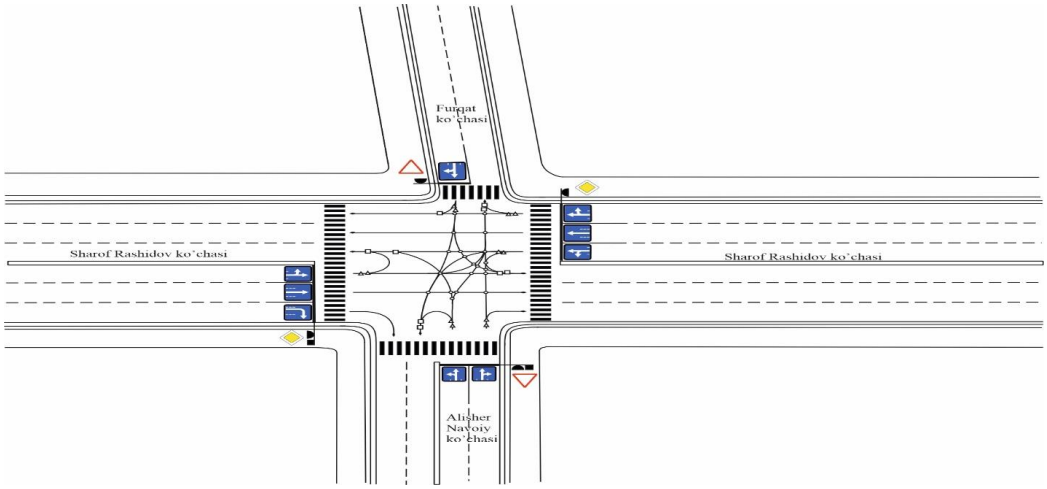
ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tadqiqotlar shuni ko`rsatdiki harak mobaynida musiqa tinglaydigan haydovchilar tezlikni oshirish moyil bo`lib, transport boshqaruvini yo`qotishadi.

Shu barchaga ma`lumki tezlik qancha yuqori bo`lsa to`qnashish alomati shunchalik yuqori bo`ldi.

Yo`l transport hodisalari dunyo miqyosida shuni ko'rsatadiki aksariyati insonlarning o`rta va yengil tan jarohati bilan yakunlangan.

Harakatni xavsizligini taminlash uchun chorrahalardagi ziddiyatli nuqtalarni kamaytirish va svetoforlarni ishlash jarayonlarini optimallashtirish lozim. Jizzax shahrining Alisher Navoiy, Sharof Rashidov hamda Furqat ko`chalaridagi ziddiyatli nuqtalar 1-rasmda ko`rsatilgan.

1-rasm. Chorrahadagi ziddiyatli nuqtalar.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

Chorrahadagi ziddiyatli nuqtalarni oldini olish va harakat xavsizligini ta`minlash uchun chorrahaning o`tkazuvchanlik qobilyatini, avtomovbillarning o`rtacha tezligi, va oqimning zichliklarni hisoblab chiqish optimal svetofor rejimini joriy qilish zarur. Buni Jizzax shahridagi Sharof Rashidov, Alisher Navoiy hamda Furqat ko`chalari kesishmasidagi chorraha misolida ko`rish mumkin [3] [4].

NATIJALAR

Sharof Rashidov, Alisher Navoiy hamda Furqat ko`chalari chorrahasidagi Svetoforni boshqarish sikllarini hisoblash.

Sharof Rashidov ko`chasi 1-faza:

$$t_{(1-3)} = \frac{50}{7{,}2 * 4} + \frac{3{,}6 * (35+5)}{50} = \frac{50}{28{,}8} + \frac{144}{50} = 1{,}08 + 2{,}88 \approx 4s$$

Alisher Navoiy ko`chasi 2-faza:

$$t_{(4-6)} = \frac{50}{7{,}2 * 4} + \frac{3{,}6 * (30+5)}{50} = \frac{50}{28{,}8} + \frac{126}{50} = 1{,}08 + 2{,}52 \approx 4s$$

Furqat ko`chasi 2-faza

$$t_{(7)} = \frac{50}{7{,}2 * 4} + \frac{3{,}6 * (10+5)}{50} = \frac{50}{28{,}8} + \frac{54}{50} = 1{,}08 + 1{,}7 \approx 3s$$

Alisher Navoiy ko`chasi (ko`k bozor tomondan) 3-faza:

$$t_{(8-10)} = \frac{50}{7{,}2 * 4} + \frac{3{,}6 * (32+5)}{50} = \frac{50}{28{,}8} + \frac{133{,}2}{50} = 1{,}08 + 2{,}66 \approx 4s$$

$$t_{1-3(piyoda)} = \frac{24}{4 * 1{,}3} = \frac{24}{5{,}2} \approx 4s;$$

$$t_{3-6(piyoda)} = \frac{24}{4*1{,}3} = \frac{24}{5{,}2} \approx 4s;$$

$$t_{8-10(piyoda)} = \frac{6}{4 * 1{,}3} = \frac{6}{5{,}2} \approx 1s:$$

$$T_{piyoda} = 4 + 4 + 5 \approx 9s:$$

Faza koeffitsientlari.

Sharof Rashidov ko`chasi;

$$\text{1-faza; } y_{(1-3)} = \frac{2134}{12663} = 0{,}16$$

Alisher Navoiy ko`chasi, Furqat ko`chasi;

$$\text{2-faza; } y_{(4-6)} = \frac{1193}{9544} = 0{,}12 \quad y_{(7)} = \frac{66}{396} = 0{,}16$$

Alisher Navoiyy ko`chasi (ko`k bozor tomondan);

$$\text{3-faza; } y_{(8-10)} = \frac{1348}{14154} = 0{,}09$$

Faza koeffitsientlarini yig`indisi (eng yuqori qiymatlar hisoblanadi);

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

Y=0,16+0,12+0,16=0,44

Sikl davomiyligi

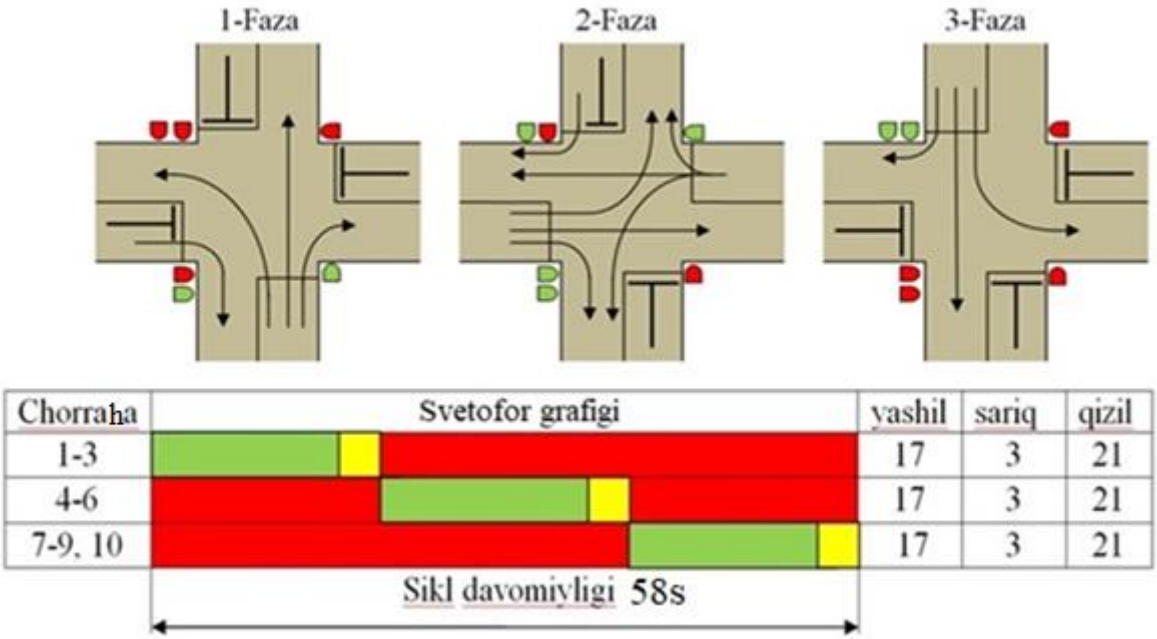
$$T_s = \frac{1.5 * (4+4+4)+5}{1-(0{,}16+0{,}12+0{,}16)} = \frac{23}{0{,}56} \approx 41s$$

Asosiy taktlar umumiy davomiyligi quyidagi formula bo'yicha hisoblanadi

$$T_o = \frac{12(0.5+0{,}44)+5}{1-0{,}44} = \frac{16{,}28}{0{,}56} = 29s,$$

Asosiy taktning davomiyligi

$t_{o1} = 29\frac{0{,}16}{0{,}44} \approx 11s$; $t_{o2} = 29\frac{0{,}12}{0{,}44} \approx 8s$; $t_{o3} = 29\frac{0{,}16}{0{,}44} \approx 11s$:

2-rasm.Svetofor grafigi.

XULOSA

O`tkazilgan hisob kitoblar natijasida umumiy sikl davomiyligi 63s dan 41 s ga qisqartirishga erishildi (2-rasm). Yashil chiroq 18s dan 17s ga tushurildi, qizil chiroq esa 42s dan 21s ga tushurildi, sariq chiroq o’zgartirishsiz 3s da qoldirildi.

REFERENCES

1. Адилов, О. К., Мамаев, Г. И., & Исраилов, Ф. И. (2015). Безопасность движения на автомобильном транспорте. In *Сборники конференций НИЦ Социосфера* (No. 8, pp. 77-79). Vedecko vydavatelske centrum Sociosfera-CZ sro.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

2. Адилов, О. К., Умиров, И. И., & Уразов, Б. А. (2020). Методика определения деталей, критических по надежности автомобилей. *Academic research in educational sciences*, (1).
3. Нуруллаев, У. А., & Умиров, И. И. У. (2020). Создание программных средств автоматизированной информационной системы транспортных предприятий. *Academic research in educational sciences*, (1).
4. Нуруллаев, У. А., & Умиров, И. И. (2020). Улучшения эксплуатационных показателей двигателей газобаллонных автомобилей. *Academic research in educational sciences*, (3).
5. Нуруллаев, У., Абдиев, А., & Эгамназаров, Н. (2021). Тоғли ҳудудларни автомобиль йўлларини қишки сақлаш шароити бўйича туманллаштириш. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
6. Нуруллаев, У., Отақулов, З., & Эгамназаров, Н. (2021). Қиш мавсумида автомобиль йўлларининг ўтказиш даражасига қўйиладиган талаблар. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
7. Sobirovich, S. S., & Allakulovich, N. U. (2020). The implementation of integration in specific and general professional sciences-as a pedagogical problem. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, *17*(6), 3217-3224.
8. Нуруллаев, У. А. (2021). Ўқитишнинг муаммоли шакли ва унинг ўқув жорий этишнинг назарий-методик жиҳатлари. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
9. Умиров, И. И. Ў., & Ҳамрақулов, Ё. М. (2020). Автомобиллардан чиқаётган газсимон чиқиндиларнинг атмосферага аралашиши. *Academic research in educational sciences*, (1).
10. Azimov, A., & Muxtarov, A. (2021). Avtotransport korxonalarida texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishchilarini kompetensiyaviy yondoshuv asosida tayyorlash va malakasini oshirish metodikasi. *Academic research in educational sciences*, *2*(1).
11. Azimov, A. (2020). Avtomobilsozlik sanoatida polimer va kompozit materiallardan foydalanishning samaradorlik ko'rsatgichlari. *Academic research in educational sciences*, (1).
12. Азимов, А., & Хамроев, Д. (2021). Диагностика двигателя автомобиля по стандартным нормам шума. *Academic research in educational sciences*, *2*(3).
13. Azimov, A., & Muxtarov, A. (2021). Yo'lovchi tashuvchi avtotransport korxonalarining samaradorligini belgilovchi omillar tahlili. *Academic research in educational sciences*, *2*(4), 1395-1340.
14. Тожиев, Ж. З. Ў. (2020). Кафолат даврида бузилишларни олдини олиш мақсадида автомобилнинг техник ҳолатини текшириш. *Academic research in educational sciences*, (3).
15. Suvanov, U., Hamraqulov, Y., & Agzamov, J. (2021). Transport vositasining texnik holat masalalari. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
16. Murtazaqulovich, H. Y., & Qo'Chqorovna, Y. M. (2021). Gaz ballonli avtomobillarga texnik xizmat ko 'rsatish ishlarini tizimli tashkil etish orqali

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-363-368

xavfsizlikni oshirish. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, *1*(2).
17. Murtazakulovich, H. Y., & Qo'Chqorovna, Y. M. (2021). Yer usti transport tizimlarida tashishni tashkil etishda yuksiz qatnovlarni optimal rejalashtirish. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, *1*(1).
18. Эрназаров, А. А. (2019). Необходимость применения систем автоматизированного проектирования при обучении студентов инженерных специальностей высших учебных заведений. *Вестник науки*, *1*(11), 20-26.
19. Odilov, N. (2020). The analysis of the development of gas cylinder supply system. *Academic research in educational sciences*, (3).
20. Odilova, S. S. Q., & Odilov, N. E. O. (2021). Muqobil yonilg'ilardan motor yonilg'isi sifatida foydalanish istiqbollari. *Academic research in educational sciences*, *2*(1).
21. Suvanov, U., Hamraqulov, Y., & Agzamov, J. (2021). Transport vositasining texnik holat masalalari. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
22. Бегматов, Б. Я., & Ҳаққулов, Б. А. (2020). Кафолат даврида автомобилларнинг техник ҳолатини текшириш. *Academic research in educational sciences*, (3).
23. Бегматов, Б., Хдккулов, Б., & Хдккулов, К. (2020). Транспорт воситаларини синаш усуллари тахлили. *Academic research in educational sciences,(3)*.
24. Бегматов, Б., & Эшонқулов, М. (2021). Иссиқ иқлим шароитида автомобил двигателларининг ишлаш хусусиятларини аниқлаш усуллари таҳлили. *Academic research in educational sciences*, *2*(2).
25. Бегматов, Б. Я., & ўғли Холиқов, Д. Р. (2021). Автотранспорт корхоналари мисолида автомобиллар техник ҳолатининг ҳаракат хавфсизлигига таъсирини баҳолаш. *Academic research in educational sciences*, *2*(1).
26. Бегматов, Б. Я. (2020). Техника олий таълим муассасаларида талаба амалиёти тадқиқи. *Academic research in educational sciences*, (3).
27. Бегматов, Б. Я., & Ҳамроқулова, Ш. П. Қ. (2021). Ички ёнув двигател деталларини қурум босишини текшириш. *Academic research in educational sciences*, *2*(1).